

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 2701/98 НА КОМИСИЯТА

от 17 декември 1998 година

относно серия от данни, които да бъдат съставени за структурната бизнес статистика

(Текст от значение за ЕИП)

КОМИСИЯТА НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност,

като взе предвид Регламент (ЕО, Евратом) № 58/97 на Съвета от 20 декември 1996 г.¹ относно структурната бизнес статистика, и по-специално член 12, точки (ii), (v) и (vii) от него,

като има предвид, че Регламент (ЕО, Евратом) № 58/97 на Съвета определя обща рамка за изготвянето на статистика на Общността относно структурата, дейността конкурентността и производителността на предприятията в Общността;

като има предвид, че необходимостта да се определи честотата на изготвяне на многогодишна статистика на икономическите отрасли; като има предвид, че е необходимо да бъде определена първата референтна година за изготвяне на предварителни резултати за структурната бизнес статистика; като има предвид, че е необходимо да бъде определена разбивката на резултатите за изготвяне на структурната бизнес статистика;

като има предвид, че предвидените мерки са в съответствие със становището на Статистическия програмен комитет,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Честотата на изготвяне на многогодишните характеристики, разбивката на резултатите и първата референтна година за изготвяне на предварителни резултати, предвидени в членове 4, 8 и 9 от Регламент (ЕО, Евратом) 58/97 са определени в приложението към настоящия регламент

Член 2

1. Държавите-членки изготвят тези серии от данни за референтната 1999 година и следващите години.
2. Държавите-членки изготвят тези серии за данни и за референтни 1995, 1996, 1997 и 1998 години, там където това съответства на съществуващата национална практика.

¹ ОВ L 14, 17.1.1997 г., стр. 1.

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 2700/98 НА КОМИСИЯТА

от 17 декември 1998 година

относно дефинициите на характеристиките на структурната бизнес статистика

(Текст от значение за ЕИП)

КОМИСИЯТА НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност,

като взе предвид Регламент (ЕО, Евратом) № 58/97 на Съвета от 20 декември 1996 г. относно структурната бизнес статистика¹, и по-специално член 12(iii) от него,

като има предвид, че Регламент (ЕС, Евратом) № 58/97 на Съвета определя една обща рамка за съставянето на статистика на Общността относно структурата, дейността, конкурентността и производителността на икономиката в Общността;

като има предвид, че е необходимо да се въведе серия от дефиниции за характеристиките на структурната бизнес статистика;

като има предвид, че предвидените мерки са в съответствие със становището на Статистическия програмен комитет,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯТ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

1. Характеристиките, посочени в член 4 от Регламент (ЕО, Евратом) 58/97 са определени в приложението към настоящия регламент.

2. В тези определения, при позоваването на счетоводни сметки на предприятията се използват наименованията, установени в член 9 (балансов отчет), член 23 (сметка печалба и загуба) или член 43 (пояснителни сведения към сметките) на Директива 78/660/ЕИО на Съвета².

Член 2

1. Държавите-членки прилагат тези определения за данните за референтната 1999 година и следващите години.

2. Държавите-членки прилагат тези определения и за референтните 1995, 1996, 1997 и 1998 години, там където това съответства на съществуващите национални практики.

¹ ОВ L 14, 17.1.1997 г., стр. 1.

² ОВ L 222, 14.8.1998 г., стр. 11.

Член 3

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейските общности*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави-членки.

Съставено в Брюксел на 17 декември 1998 година.

За Комисията:

Yves-Thibault de SILGUY

Член на Комисията

ПРИЛОЖЕНИЕ

ОПРЕДЕЛЕНИЯ НА ХАРАКТЕРИСТИКИ

Код: **11 11 0**

Заглавие: **Брой предприятия**

Определение

Изчисляване броя на предприятията, регистрирани в съответния отрасъл в бизнес регистъра, коригиран за грешки, и по-специално рамкови грешки. Прекратили дейността си единици се изключват. Тази статистика следва да включва всички единици, които са действащи най-малко през част от референтния период.

Код: **11 12 0**

Заглавие: **Брой ново възникнали предприятия**

Определение

Изчисляване броя на новосъздадени предприятия, регистрирани в съответния отрасъл на бизнес регистър, коригиран за грешки. Създаването представлява възникването на комбинация от производствени фактори с ограничението, че в събитието не участват никакви други предприятия. Създаването не включва влизане в отрасъла, дължащо се на сливане, разделяне на по-малки части, разделяне или реструктуриране на група предприятия. Това не включва влизането в подотрасъла в резултат само от промяна в дейността.

Връзка с други променливи

Част от брой предприятия (11 11 0).

Код: **11 13 0**

Заглавие: **Брой закрити предприятия**

Определение

Изчисляване броя на закритите предприятия, регистрирани в съответния отрасъл в търговско-промишления регистър, коригиран за грешки. Закритите предприятия представляват разпадането на комбинация от производствени фактори с ограничението, че в събитието не участват никакви други предприятия. Закритите предприятия не включват излизане от отрасъла, дължащо се на сливане, поглъщане, разделяне на по-малки части или реструктуриране на група предприятия. Това не включва излизането от подотрасъла в резултат само от промяна в дейността.

Код: **11 21 0**

Заглавие: **Брой местни единици**

Определение

Изчисляване броя на местните единици, регистрирани в съответния отрасъл в бизнес регистъра, коригиран за грешки, и по-специално структурни грешки. Местните единици трябва да се включват дори и ако нямат платени работници и служители. Тази статистика следва да включва всички единици, които са действащи най-малко през част от референтния период.

Код: **11 31 0**

Заглавие: **Брой предприятия по видове дейност**

Определение

Изчисляване броя на единиците по видове дейност, регистрирани в съответния отрасъл в бизнес регистъра, коригиран за грешки, и по-специални структурни грешки, или оценка в случаите, когато този вид единица не е регистрирана. Тази статистика следва да включва всички единици, които са действащи най-малко през част от референтния период.

Код: **12 11 0**

Заглавие: **Оборот**

Определение

Оборотът представлява общите суми, фактурирани от наблюдаващата единица през референтния период и това съответства на пазарните продажби на стоки и услуги, предоставяни на трети страни.

Оборотът включва всички мита и данъци върху стоките и услугите, фактурирани от единицата, с изключение на данък добавена стойност, фактуриран от единицата директно на нейния клиент и други подобни приспадащи се данъци, пряко свързани с оборота.

Той включва и други такси (транспортиране, опаковане и други) прехвърлени на клиента, дори когато тези такси са изброени поотделно във фактурата. Намалението на цените, отбив от цената и обезценяването, както и стойността на върнатата опаковка трябва да бъде извадена.

Доход, класифициран като друг оперативен доход, финансов доход и извънреден доход по сметките на фирмата се изключва от оборота. Оперативни субсидии, получени от обществено органи или институции на Европейския съюз също се изключват.

За класове 66.01 и 66.03 на NACE Rev.1, съответното заглавие за тази характеристика е "Вписани брутни премии".

Забележка: косвените данъци могат да бъдат разделени в три групи:

(i) Първата съдържа данък добавена стойност и други приспадащи се данъци, пряко свързани с оборота, които се изключват от оборота. Тези данъци се събират на етапи от предприятието и изцяло се поемат от крайния купувач.

(ii) Втората група се отнася за всички други данъци и мита, свързани с продуктите, които са или (1) свързани с оборота и не са приспадащи се или (2) данъци върху продукти, които не са свързани с оборота. Тук са включени данъци и мита върху вноса и данъци върху производството, износа, продажбата, трансфера, предоставянето на лизинг или доставката на стоки и услуги или като резултат от употребата им за собствено използване или за формиране на собствен капитал.

(iii) Третата група се отнася за данъци и мита, свързани с производството. Те са задължителни, неизплатени плащания, в брой или в натура, които се събират от общото правителство или от институциите на Европейския съюз, във връзка с производството и вноса на стоки и услуги, наемането на работна ръка, собствеността или използването на земя, сгради или други активи, използвани в производството, независимо от количеството или стойността на произвежданите или продавани стоки и услуги.

Връзка с фирмени сметки

Оборотът, така както е определен по-горе за статистически цели, представлява счетоводно наименование "Нетен оборот".

Връзка с други променливи

- Оборотът се използва при изчислението на *Производствената стойност* (12 12 0) и други съвкупни суми и салда,
- Оборотът може да се разбие по дейности: *Оборот от (i) основна дейност, (ii) промишлена дейност, (iii) търговска дейност по продажба и препродажба, (iv) посреднически дейности (агенти), (v) други обслужващи дейности* (18 11 0 и 18 15 0).
- Оборотът може да се разбие по вид продукт: *Разбивка на оборота по вид продукт* (18 21 0),
- Оборотът може да се разбие по вид потребител: *Процентен дял на оборота за (i) търговци на дребно (25 11 1), (ii) професионални ползватели (25 11 2), (iii) крайни потребители (25 11 3).*

Код: **12 12 0**

Заглавие: **Производствена стойност**

Определение

Производствената стойност измерва сумата, действително произведена от единицата, въз основа на продажби, включително изменения в складовите наличности и препродажбата на стоки и услуги.

Производствената стойност се определя като оборот, плюс или минус измененията в складовите наличности на крайни продукти, недовършено производство и стоки и услуги, закупени за препродажба, минус покупките на стоки и услуги, закупени за препродажба, плюс капитализираното производство, плюс друг оперативен доход (с изключение на субсидиите). Доход и разходи, класифицирани като финансови или извънредни по сметките на фирмата се изключват от производствената стойност. В покупките на стоки и услуги за препродажба се включват покупките на услуги, закупени, за да бъдат предоставени на трети страни в първоначален вид.

Специфични методи за изчисление са необходими за NACE Rev.1 класове 66.01 и 66.03

Забележка: Капитализирано производство включва производството за собствена сметка на всички стоки, които се запазват от техния производител като инвестиция. Последното включва производството на дълготрайни материални активи (сгради и други), както и нематериални активи (разработване на софтуер и други). Капитализираното производство е непродадено производство и се остойностява при производствената цена. Отбележете, че тези средства за производство също са включени в инвестициите.

Забележка: Друг оперативен доход е фирмено счетоводно наименование. Съдържанието на тези наименования може да е различно в различните отрасли и да се променя с времето и като такова не може да бъде точно определено за статистически цели.

Връзка със сметки на предприятията

Елементите на производствената стойност са включени в сметките със следните наименования:

-нетен оборот,

-част от *друг оперативен доход* - с изключение на субсидии,

-*Промени в складовите наличности на крайни продукти и тези, които са в процес на производство*, част от суровини и консумативи, свързани с покупки и изменение в складовите наличности на стоки за препродажба,

-*работа, извършена от предприятието за собствени цели и капитализирана.*

Връзка с други променливи

Производствената стойност се основава на:

Оборот (12 11 0),

+/- *Изменение в складовите наличности на крайни продукти и незавършено производство, произведени от частта* (13 21 3),

+/- *Изменение в складовите наличности на стоки и услуги, закупени за препродажба в първоначалното им състояние* (13 21 1),

- Покупка на стоки и услуги, закупени за препродажба в първоначално състояние, в което са закупени,

+ Капитализирано производство,

+ Друг оперативен доход (с изключение на субсидии).

- Производствената стойност се използва при изчислението на *добавена стойност към факторна себестойност* (12 15 0) и други съвкупни суми и салда.

Код: **12 13 0**

Заглавие: **Брутна печалба от стоки за препродажба**

Определение

Съответства на възвращаемостта от дейността по закупуването и препродажбата без допълнителна обработка. Изчислява се от оборота, покупките и измененията в складовите наличности на стоки и услуги, закупени за препродажба в първоначалното състояние, в което са получени.

В оборота, покупките и измененията на складовите наличности на стоки и услуги за препродажба се включват продажбите, покупките и измененията в складовите наличности на услуги, закупени за да бъдат предоставени на трети страни в първоначално състояние.

Нарича се също и брутна търговска печалба.

Връзка със счетоводни сметки на предприятията

Тези цифри могат да не са отделени във фирмените счетоводни сметки. Те са част от нетния оборот и суровини и консумативи.

Връзка с други променливи

Брутната печалба от стоки за препродажба се основава на:

Оборот от търговска дейност на закупуване и препродажба (18 12 0),

- Покупка на стоки и услуги, закупени за препродажба в първоначалното състояние, в което са получени (13 12 0),

+ Промяна в складовите наличности на стоки и услуги, закупени за препродажба в първоначалното състояние, в което са получени (13 21 1),

- Брутната печалба от стоки за препродажба е част от *Производствена стойност* (12 12 0).

Код: **12 14 0**

Заглавие: **Добавена стойност към базисни цени**

Определение

Добавената стойност към базисни цени се изчислява от производствената стойност плюс субсидиите за продуктите минус покупките на стоки и услуги (различни от тези, закупени за препродажба в първоначално състояние) плюс или минус измененията в складовите наличности на суровини и консумативи минус други данъци върху продуктите, които са свързани с оборота, но не се приспадат. Тя представлява стойността, добавена от различни фактори в оперативните дейности на въпросната единица.

Доход и разходи, класифицирани като финансови или извънредни в счетоводните сметки на предприятията, се изключват от добавената стойност.

Добавената стойност към базисни цени се изчислява “бруто”, тъй като не се изваждат корекциите на стойността (такива като амортизации).

Забележка: оперативните субсидии могат да бъдат разделени на две групи:

(i) Субсидии за продукти са субсидии, които се плащат за единица стока или услуга. Субсидията може да бъде определена сума пари за единица стока или услуга или може да се изчисли *ad valorem* като определен процент от единичната цена. Субсидия за продукт обикновено може да бъде изплащана, когато стоката или услугата е произведена, продадена или внесена, но тя може да бъде платима и при други обстоятелства, например когато стоката се прехвърля, отдава на лизинг, доставя или използва за собствено потребление или за формиране на собствен капитал.

(ii) Субсидии, свързани с производството са субсидии, получени от една единица, които не са свързани с количеството или стойността на произведените или продадените стоки. Трябва да се отбележи, че тези субсидии включват субсидии за заплати и работна сила, субсидии за опазване на околната среда и безвъзмездна помощ за лихвени облекчения. Субсидиите за инвестиции се изключват. Специфични методи за изчисление са необходими за NACE Rev. 1 класове 66.01 и 66.03

Забележка: Косвените данъци могат да бъдат разделени в три групи:

(i) Първата включва данък добавена стойност (ДДС) и други приспадащи се данъци, пряко свързани с оборота, които се изключват от оборота. Тези данъци се събират на етапи от предприятието и изцяло се поемат от крайния купувач.

(ii) Втората група обхваща всички други данъци и мита, свързани с продукти, които или (1) са свързани с оборота и не са приспадащи се или (2) данъци върху продукти, които не са свързани с оборота. Тук се включват данъци и мита върху внос и данъци върху производството, износа, продажбата, трансфера, лизинга или доставката на стоки и услуги или като резултат от тяхното потребление за собствено потребление или за формиране на собствен капитал.

(iii) Третата група се отнася за данъци и мита, свързани с производството. Това са задължителни, неизплатени плащания, в брой или в натура, които се събират от общото правителство или от институциите на Европейския съюз, във връзка с производството и вноса на стоки и услуги, наемането на работна ръка, собствеността или използването на земя, сгради или други активи, използвани в производството без значение на количеството или стойността на произвежданите или продаваните стоки и услуги.

Връзка със сметки

Добавената стойност към базисни цени може да бъде изчислена от сметките със следните наименования:

- *Нетен оборот,*
- *Изменение в складовите запаси на стоки и продукция в процес на производство,*
- *Работа, извършвана от предприятието за собствени цели и капитализирана,*
- *Суровини и консумативи,*
- *Други външни такси,*
- *част от други оперативни такси - без мита и данъци, свързани с производството,*
- *част от друг оперативен доход - без оперативните субсидии, свързани с производството*

Връзка с други променливи

Стойност към базисни цени се основава на:

Оборот (12 11 0),

- *Общо покупки на стоки и услуги (13 11 0),*
- +/- *Изменение в складовите наличности на стоки и услуги (13 21 0),*
- + *Капитализирано производство,*
- + *Друг оперативен приход (с изключение на субсидиите, свързани с производството),*
- *Други данъци върху продукти, които са свързани с оборота, но не се приспадат.*

Код: **12 15 0**

Заглавие: **Добавена стойност към факторна себестойност**

Определение

Добавената стойност към факторна себестойност е брутният доход от оперативните дейности след корекцията за оперативните субсидии и косвените данъци.

Тя може да бъде изчислена от оборота плюс капитализираното производство, плюс друг оперативен доход, плюс или минус измененията в складовите наличности, минус покупките на стоки и услуги, минус други данъци върху продуктите, които са свързани с оборота, но не се приспадат, минус митата и данъците, свързани с производството. Евентуално тя може да бъде изчислена и от брутния опериращ излишък като се прибавят и разходите за персонала.

Доход и разходи, класифицирани като финансови или извънредни във фирмените сметки се изключват от добавената стойност.

Добавената стойност към факторна себестойност се изчислява “бруто”, тъй като не се изваждат корекциите на стойността (такива като амортизации).

Забележка: Косвените данъци могат да бъдат разделени в три групи:

(i) Първата включва данък добавена стойност (ДДС) и други приспадащи се данъци, пряко свързани с оборота, които се изключват от оборота. Тези данъци се събират на етапи от предприятието и изцяло се поемат от крайния купувач.

(ii) Втората група обхваща всички други данъци и мита, свързани с продукти, които или (1) са свързани с оборота и не са приспадащи се или (2) данъци върху продукти, които не са свързани с оборота. Тук се включват данъци и мита върху внос и данъци върху производството, износа, продажбата, трансфера, лизинга или доставката на стоки и услуги или като резултат от тяхното използване за собствено потребление или за формиране на собствен капитал.

(iii) Третата група се отнася за данъци и мита, свързани с производството. Това са задължителни, неизплатени плащания, в брой или в натура, които се събират от общото правителство или от институциите на Европейския съюз, във връзка с производството и вноса на стоки и услуги, наемането на работна ръка, собствеността или използването на земя, сгради или други активи, използвани в производството без значение на количеството или стойността на произвежданите или продаваните стоки и услуги.

Специфични методи за изчисление са необходими за NACE Rev.1 класове 66.01 и 66.03

Връзка със сметки на предприятия

Добавената стойност към факторна себестойност може да се изчисли пряко от счетоводните сметки със следните наименования:

- Нетен оборот,
- Изменение в складовите запаси на стоки и продукция в процес на производство,
- Работа, извършвана от предприятието за собствени цели и капитализирана,
- Суровини и консумативи,
- Други външни такси,
- Други оперативни такси,
- Друг оперативен доход.

Връзка с други променливи

Добавената стойност към факторна себестойност се основава на:

Оборот (12 11 0),

+/-Изменение в складовите наличности на стоки и услуги (13 12 0),

+ Капитализирано производство,

+ Друг оперативен доход,

- Покупки на стоки и услуги (13 11 0),

- Други данъци върху продукти, които са свързани с оборота, но не са приспадащи се,

- Мита и данъци, свързани с производството,
- Добавената стойност към факторна себестойност се използва при изчислението на *брутния опериращ излишък* (12 17 0) и *други съвкупни суми и салда*.

Код: **12 17 0**

Заглавие: **Брутен опериращ излишък**

Определения

Брутният опериращ излишък е излишъкът, създаден от оперативни дейности след възнаграждението на работната ръка. Той може да бъде изчислен от добавената стойност към факторната себестойност минус разходите за персонала. Това е салдото, на разположение на единицата, което ѝ дава възможност да обезщетява предоставилите собствени средства и дълг, да плащат мита и евентуално да финансират всичките или част от инвестициите си.

Доход и разходи, класифицирани като финансови или извънредни във фирмените сметки се изключват от брутния опериращ излишък.

Връзка със счетоводните сметки на предприятията

Брутният опериращ излишък може да бъдат изчислен от счетоводни сметки със следните наименования:

- *Нетен оборот,*
- *Изменение в складовите запаси на стоки и продукции в процес на изработка,*
- *Работа, извършвана от предприятието за собствени цели и капитализирана;*
- *Суровини и консумативи;*
- *Други външни такси,*
- *Други оперативни такси,*
- *Друг оперативен доход,*
- *Разходи за персонал.*

Връзка с други променливи

Брутният опериращ излишък се базира на:

Добавена стойност към факторна себестойност (12 15 0)

- *Разходи за персонал* (13 31 0).

Код: **13 11 0**

Заглавие: **Общо покупки на стоки и услуги**

Определение

Покупки на стоки и услуги включват стойността на всички стоки и услуги, закупени през счетоводния период за препродажба или потребление в производствения процес, с

изключение на средства за производство, потреблението на които се записва като потребление на основен капитал. Въпросните стоки и услуги могат или да бъдат препродадени с или без допълнително преобразуване, използвани напълно в производствения процес или накрая да бъдат складирани.

В тези покупки са включени материалите, които влизат директно в произвежданите стоки (суровини, междинни продукти, елементи), плюс некапиталови малки инструменти и оборудване. Включва се и стойността на спомагателните материали (смазки, вода, опаковки, материали за поддръжка и ремонт, канцеларски материали), както и енергийни продукти. В тези променливи се включват покупки на материали, направени от единицата за производството на средства за производство.

Услуги, които са заплатени по време на референтния период също се включват независимо дали са промишлени или непромишлени. В тази цифра са плащания за цялата работа, извършена от трети страни от името на единицата, включително текуща поддръжка и ремонт, инсталационни работи и технически проучвания. Суми, платени за въвеждането на капиталови средства и стойността на капитализирани стоки се изключват.

Включват се и плащания, направени за непромишлени услуги, например хонорари за правни и счетоводни услуги, такси за патенти и лицензи (когато не са капитализирани), застрахователни премии, разходи за заседания на акционерите и ръководните органи, членски внос в бизнес и професионални асоциации, такси за пощенски услуги, телефон, електронни комуникации, такси за телеграф и факс, транспортни услуги за стоки и персонал, разходи за реклама, комисионни (когато не са включени в надниците и заплатите), ренти, банкови такси (с изключение на лихвени плащания) и всички други стопански услуги, предоставяни от трети страни. Включват се също услуги, които се преобразуват и се капитализират от частта като капитализирано производство.

Разходи, класифицирани като финансови или извънредни разходи в сметките на предприятията се изключват от общо покупки на стоки и услуги.

Покупки на стоки и услуги се остойностяват на покупната цена без приспадащ се данък добавена стойност (ДДС) и други приспадащи се данъци, свързани пряко с оборота.

Следователно всички други данъци и мита за продукти не се приспадат от остойностяването на покупките на стоки и услуги. Разглеждането на данъка върху производството не е подходящо при остойностяването на тези покупки.

Специални методи за изчисление са необходими за NACE Rev.1 класове 66.01 и 66.03

Връзка със счетоводни сметки на предприятията

Покупки на стоки и услуги може да бъде изчислено от счетоводни сметки със следните наименования:

- Суровини и консумативи (преди да се отчетат измененията в складовите наличности на стоки и услуги),
- Други външни такси (преди да се отчетат измененията в складовите наличности на стоки и услуги),

- част от *Други оперативни такси*, частта, включена тук се отнася за плащания за стоки и услуги, които не са включени в горепосочените две наименования на сметки (суровини и консумативи и други външни такси). Частта, която не е включена тук се отнася за плащания на данък върху производството.

Връзка с други променливи

Общо покупки на стоки и услуги се използва при изчисление на добавената стойност към факторна себестойност (12 15 0) и други съвкупни суми и салда.

Много елементи, включени в общо покупки на стоки и услуги се идентифицират отделно.

- Покупки на стоки и услуги, закупени за препродажба в първоначалното състояние, в което са получени (13 12 0),

- *Оперативни разходи, свързани със строителство и оборудване* (13 41 0), *Разходи за продажба* (13 42 0), *Други оперативни разходи* (13 43 0). Да се отбележи, че тези три променливи когато се комбинират с променлива 13 12 0 по-горе са една подробна разбивка на общи покупки и услуги за предприятия в търговията на едро и на дребно,

- *Плащания за агенции за набиране на персонал* (13 13 1),

- *Вноски за дългосрочно и оперативно наемане на стоки на лизинг* (13 41 1),

- *Покупки на енергийни продукти* (20 11 0 и 20 21 0 до 20 31 0),

- *Процентен дял на покупките от търговци на едро и търговски групи* (25 21 1) и *Процентен дял на покупки от производители* (25 21 2).

Код: **13 12 0**

Заглавие: **Покупки на стоки и услуги, закупени за препродажба в същото състояние, в което са получени**

Определение

Покупки за препродажба са покупки на стоки за препродажба на трети страни без допълнителна обработка. Това също включва и покупки на услуги чрез “фактуриране” на обслужващи фирми, т.е. онези, оборота на които се състои не само от такси на агенцията, начислявани за сделка за услуги (както е в случая с агентите по недвижими имоти), но и действителната сума, включена в сделката за услугата, например транспорт, закупен от пътни агенти. Стойността на стоки и услуги, които се продават на трети страни на базата на комисионна се изключват, тъй като тези стоки нито се купуват, нито се продават от агента, който получава комисионната.

Когато тук са посочени услуги за препродажба, въпросните услуги са резултатът от дейности по предоставяне на услуги, права за използване на предварително определени услуги или физическа подкрепа за услуги. Покупки на стоки и услуги, закупени за препродажба в първоначалното състояние, в което са получени се остойностяват на покупната цена без приспадащият се данък добавена стойност и други приспадащи се

данъци, свързани пряко с оборота. По тази причина всички други данъци и мита за продуктите не се приспадат от остойността на покупката на стоки и услуги.

Разглеждането на данъците върху производството не е подходящо за остойността на тези покупки.

Връзка с фирмени сметки

Покупките на стоки и услуги, закупени за препродажба в същото състояние, в което са получени може да не са отделени в счетоводните сметки на фирмите. Те са част от:

- Суровини и консумативи,
- Други външни такси,
- Други оперативни такси.

Връзка с други променливи

Част от *Общи покупки на стоки и услуги* (13 11 0)

Покупки на стоки и услуги, закупени за препродажба в първоначалното състояние, в което са получени се използва при изчислението на Брутна печалба от стоки за препродажба (12 13 0), в *Производствена стойност* (12 12 0) и други съвкупни цени и салда.

Код: **13 13 1**

Наименование: **Плащания за агенции за набиране на персонал**

Определение

В тази цифра се включват плащания за агенции за набиране на персонал и подобни организации за осигуряване на персонал. Включват се само плащания за осигуряване на персонал, които не са свързани с предоставянето на конкретна промишлена или непромишлена услуга.

Връзка със счетоводни сметки на предприятията

Плащания за агенции за набиране на персонал могат да не бъдат отделени във сметките на предприятията. Те са част от *други външни такси и други оперативни такси*.

Връзка с други променливи

Част от *Общи покупки на стоки и услуги* (13 11 0),

Код: **13 21 0**

Наименование: **Промяна в складовите наличности на стоки и услуги**

Определение

Изменението в складовите наличности (положително или отрицателно) е разликата между стойността на стоките в края и в началото на референтния период. Промяната в складовите наличности може да бъде измерена чрез стойностите на заведените в складовите наличности минус изтеглените и стойността на всички периодически повтарящи се загуби на стоки, съхранявани в складова наличност. Складовите наличности се записват на цени на купувача без данък добавена стойност (ДДС) ако са закупени от друга единица, в противен случай се записват на производствената цена.

Следната разбивка може да се направи при складовите наличности (и изменение в складовите наличности):

- складови наличности на готови стоки,
- складови наличности на незавършена продукция,
- складови наличности на стоки и услуги, закупени за препродажба в първоначалното състояние, в което са получени,
- складови наличности на суровини и консумативи.

Включени са складови наличности на готови продукти или в процес на производство, които са били произведени от частта, и които още не са били продадени. Тези продукти включват незавършена продукция, принадлежаща на частта, дори и ако разглежданите продукти са притежание на трети страни. По същия начин, продукти, съхранявани от предприятието, които принадлежат на трети страни се изключват.

Включват се складови наличности на стоки и услуги, закупени с единствената цел за препродажбата им в същото състояние. Изключват се складови наличности на стоки и услуги, които се предоставят на трети страни на базата на комисионна. Продукти, закупени за препродажба и съхранявани от предприятия, предоставящи услуги могат да включват стоки (промишлено оборудване в случай на лоша инвестиция в инженерингови договори, или сгради в случай на благоустрояване на имоти и други) както и услуги (права за използване на рекламno пространство, транспорт, настаняване и други).

Когато услуги се завеждат като складови наличности, разглежданите услуги са резултат от обслужващи дейности, права за използване на предварително определени услуги или физическа подкрепа за услуги.

Включени са и складовите наличности на суровини и спомагателни материали, междинни продукти, компоненти, енергия, некапиталови малки инструменти и услуги, които принадлежат на единицата.

Връзка със счетоводни сметки на предприятията

Изменение в складовите наличности на стоки и услуги може да бъде изчислено от сметки със следните наименования:

-Изменение в складовите наличности на готови стоки и продукция в процес на производство ,

-Част от суровини и консумативи,

-Част от други външни такси,

-Част от други оперативни такси.

Връзка с други променливи

- Изменение в складовите наличности на стоки и услуги се използва при изчислението на Добавена стойност към пазарни цени (12 14 0) и други съвкупни цени и салда.

- Изменение в складовите наличности на стоки и услуги може да се разбие по видове складови наличности: (i) *Изменение в складовите наличности на стоки и услуги, закупени за препродажба в същото състояние, в което са получени* (13 21 1), (ii) *Изменение в складовите наличности на готови продукти и незавършено производство, произведени от единицата* (13 21 3) и (iii) *Изменение в складовите наличности на суровини и консумативи.*

Код: **13 21 1**

Наименование: **Изменение в складовите наличности на стоки и услуги, закупени за препродажба в първоначалното състояние, в което са получени**

Определение

Тази променлива се определя като промяната на складовите наличности при цени на купувача без данък добавена стойност (ДДС) между края и началото на референтния период. Изменението в складовите наличности може да се измери чрез стойността на заведените в стоковите наличности на продукти, закупени за препродажба минус стойността на изтеглените и стойността на всички периодично повтарящи се загуби на стоки, съхранявани в складова наличност.

В тези складови наличности се включват стоки и услуги, закупени с единствената цел за препродажбата им в първоначалното състояние. Изключват се складови наличности на стоки и услуги, които са предоставени на трети страни на основата на комисионна.

Продукти, закупени за препродажба и съхранявани от предприятия, предоставящи услуги могат да включват стоки (промишлено оборудване в случай на лоша инвестиция в инженерингови договори, или сгради в случай на благоустрояване на имоти и т.н.) както и услуги (права за използване на рекламno пространство, транспорт, настаняване и т.н.).

Когато услуги се завеждат като складови наличности, въпросните услуги са резултат от обслужващи дейности, права за използване на предварително определени услуги или физическа подкрепа за услуги.

Връзка със счетоводни сметки на предприятията

Изменението в складовите наличности на стоки и услуги, закупени за препродажба в първоначално състояние може да не е отделено в сметките на предприятията. То е част от суровини и консумативи, други външни такси и други оперативни такси.

Връзка с други променливи:

- Изменение в складовите наличности на стоки, закупени за препродажба в първоначално състояние се използва при изчислението на *брутна печалба на стоки за препродажба* (12 13 0), *Производствена стойност* (12 12 0) и други съвкупни цени и салда.

- Част от *Изменение в складовите наличности на стоки и услуги* (13 21 0).

Код: **13 21 3**

Наименование: **Изменение в складовите наличности на готови продукти и продукция в процес на производство от частта**

Определение

Променливата се определя като изменение в стойността на складовите наличности на готови продукти или в процес на производство, които са били произведени от предприятието, и които още не са били продадени между първия и последния ден на референтния период.

Тези продукти включват незавършена продукция, принадлежаща на частта, дори и ако разглежданите продукти са притежание на трети страни. По същия начин, продукти, съхранявани от частта, които принадлежат на трети страни се изключват.

Складовите наличности се остойностяват при производствената цена и остойностяването става преди корекциите на стойността (например амортизации).

Връзка със сметки на предприятията

Изменение в складовите наличности на готови продукти и незавършена продукция се завеждат във фирмените сметки под наименование. Изменение в складовите наличности на готови продукти и незавършена продукция.

Връзка с други променливи

- Изменението в складовите наличности на готови продукти и незавършено производство се използва при изчислението на *Производствена стойност* (12 12 0) и други съвкупни цени и салда.

- Част от *Изменение в складовите наличности на продукти и услуги* (13 21 0).

Код: **13 31 0**

Наименование: **Разходи за персонал**

Определение

Разходите за персонал се определят като общото възнаграждение в пари или в натура, което се плаща от работодателя на работник или служител (постоянни и временни работници и служители, както и надомни работници) срещу работа, извършена по време на референтния период. Разходите за персонал включват и данъци и вноски за социално осигуряване на работниците и служителите, удържани от частта, както и задължителните и доброволни социално осигурителни вноски на работодателя.

Разходите за персонал са съставени от:

- надници и заплати,
- разходи за социални осигуровки на работодателя.

Включва се цялото възнаграждение, изплатено през референтния период, независимо дали то е платено на базата на работни часове, резултати или на бройка, и дали се изплаща редовно или не. Включват се и всички надбавки, премии, премии за работно място и за изпълнение, допълнителни възнаграждения, 13-та заплата (и подобни фиксирани премии), обезщетение при уволнение, при настаняване, възстановяване на транспортни разходи, дневни и семейни надбавки, комисионни, възнаграждение за участие в заседания, надбавки за извънреден труд, за нощна смяна и т.н., както и данъци, социално-осигурителни осигуровки и други суми, дължими от работниците и служителите, които се удържани при източника от работодателите.

Включват се и разходите за социални осигуровки за работодателя. Те включват пенсионни осигуровки, здравни осигуровки, осигуровки по майчинство, инвалидност, безработица, трудови злополуки и заболявания, семейни надбавки, както и други суми. Тези разходи се включват независимо дали са по статут, колективно договорени, по договор или доброволни по своето естество.

В разходите за персонала не се включват плащания на агенции за набиране на персонал.

Връзка със сметки на фирми

Разходи за персонал могат да бъдат изчислени от сметки със следните наименования:

-Разходи за персонал, които представляват сумата от графи с наименования надници и заплати и разходи за социални осигуровки.

Връзка с други променливи

Разходите за персонал се базират на:

Надници и заплати (13 32 0),

+ Разходи за социално осигуряване (13 33 0).

Разходите за персонал се използват за изчисление на *Брутен опериращ излишък* (12 17 0) и други съвкупни суми и салда.

Код: **13 32 0**

Наименование: **Надници и заплати**

Определение

Работни заплати се определя като “общото възнаграждение в пари или в натура, което се изплаща на всички лица, водени по ведомост (включително надомни работници) срещу работа, извършена през отчетния период” независимо дали то е платено на базата на работно време, резултати или на бройка, и дали се изплаща редовно или не.

Надниците и заплати включват всички надбавки, премии, материални поощрения, 13-та заплата, обезщетения, жилищни добавки, стойността на всички социално-осигурителни вноски, данък върху дохода, и т.н., дължими от служителите или работниците, дори и когато в действителност не се удържат от работодателя и се плащат пряко на схеми за социално осигуряване, данъчни власти и т.н. от страна на работника или служителя. Надниците и заплатите не включват социално-осигурителните вноски, платими от работодателя.

Надниците и заплатите включват: всички парични награди, премии, плащания *ex gratia*, 13-та заплата, плащания за обезщетение при прекъсване на трудовия договор, за настаняване, за транспорт, разходи за дневни и семейни надбавки, допълнителни пари, комисионни, такси за участие и т.н., получени от работници и служители, както и данъци, вноски за социални осигуровки и други суми, които се изплащат от работниците и служителите, и които не се удържат на място от работодателите. Надници и заплати, които работодателят продължава да изплаща в случай на заболяване, трудови злополуки, отпуск по майчинство, или кратковременна работа могат да бъдат записвани тук или под разходи за социални осигуровки, в зависимост от счетоводната практика на частта.

В работните заплати не се включват плащания на агенции за набиране на персонал.

Връзка със сметки на предприятията

Работните заплати се записват във фирмените сметки под наименование *Надници и заплати*.

Връзка с други променливи

Надници и заплати се използва при изчислението на *Разходи за персонал* (13 31 0).

Код: **13 33 0**

Наименование: **Разходи за социално осигуряване**

Определение

Разходите за социално осигуряване на работодателите съответстват на сума, равна на стойността на социално-осигурителната вноски, направена от работодателите, за да гарантира на работниците и служителите правото на социални помощи.

Разходите за социално осигуряване за работодателя включват вноските за социални осигуровки на работодателя по пенсионни схеми за изслужено време, болест, майчинство, инвалидност, безработица, трудови злополуки и заболявания, семейни надбавки, както и други схеми.

Включват се разходите за всички работници и служители включително тези на надомна работа и начинаещи.

Включват се такси за всички схеми, независимо дали те са законно установени, колективно договорени, договорни или доброволни по същество. Надници и заплати, които работодателят продължава да изплаща в случай на болест, трудови злополуки, отпуск по болест или кратковременна работа могат да се записват тук или под надници и заплати, в зависимост от счетоводната практика на частта.

Връзка със счетоводни сметки на предприятията

Разходите за социално осигуряване се записват във фирмените сметки под наименование *Разходи за социално осигуряване*.

Връзка с други променливи

Разходите за социално осигуряване се използват при изчислението на *Разходи за персонал* (13 31 0).

Код: **13 41 0**

Наименование: **Оперативни разходи, свързани със сгради и оборудване**

Определение

Оперативните разходи, свързани със сгради и оборудване се състоят от:

-разходи, свързани със сгради, включително:

- наеми, плащания за енергия за отопление и електричество и поддържането и ремонта на сградите;
- оперативни вноски за лизинг,

-разходи, свързани с оборудването, включително:

- плащания за поддръжка и ремонт на всички машини (включително компютри и моторни превозни средства) и разходи за наемане
- вноски за оперативен лизинг на машини на.

Връзка със сметки на предприятията

Оперативните разходи за сгради и оборудване, могат да не бъдат отделени във фирмените сметки. Те са част от *Суровини и консумативи, други външни такси и други оперативни такси*.

Връзка с други променливи

Част от *Общо покупки на стоки и услуги* (13 11 0).

За дистрибутивни търговски дейности (Раздел G на NACE Rev.1), другите части на общо покупки на стоки и услуги са: *Покупки на стоки и услуги, закупени за препродажба в първоначалното състояние, в което са получени* (13 12 0), *Разходи за продажба* (13 42 0) и *Други оперативни разходи* (13 43 0).

Код: **13 41 1**

Наименование: **Вноски за дългосрочно наемане и оперативен лизинг на стоки**

Определение

Вноските за дългосрочно наемане включват всички такси, свързани с наемането на материални активи за период по-дълъг от една година.

Оперативни лизинги са такива лизинги, с които не се прехвърлят на наемателя в значителна степен всички рискове и възнаграждения, които произтичат от законната собственост. При оперативен лизинг, наемателят придобива правото да използва дълготрайна стока за определен период от време, който може да бъде дълъг или кратък и не е задължително да бъде определен предварително. При изтичане на лизинговия период, наемодателят очаква да получи обратно стоката си в повече или по-малко същото състояние, в каквото я е отдал под наем, освен нормалното износване. Така лизинговият период не обхваща целия или преобладаваща част от икономическия жизнен цикъл на стоката. Вноски за оперативно наемане на лизинг на стоки са свързани с разходите за използване на материални активи, предоставени на единицата посредством тези договори.

Връзка със сметки на предприятията

Вноските за дългосрочно наемане и оперативен лизинг на услуги могат да не са отделени в сметките на предприятията. Те са част от *други външни такси и други оперативни такси*.

Връзка с други променливи

Част от *Покупки на стоки и услуги* (13 11 0),

Част от *Оперативни разходи, свързани със сгради и оборудване* (13 41 0).

Код: **13 42 0**

Наименование: **Разходи за продажба**

Определение

Разходите за продажба, които формират част от “Покупки на стоки и услуги” се състоят от разходи за реклама, транспорт на стоки, разходи за пътуване, хотел, представителни разходи и други разходи, свързани с продажбата на стоките (включително плащанията за агенциите за набиране на персонал).

Връзка с фирмени сметки

Разходите за продажба могат да не бъдат отделени във фирмените сметки. Те са част от *Суровини и консумативи, други външни такси и други оперативни такси*.

Връзка с други променливи

Част от *Общи покупки на стоки и услуги* (13 11 0).

За дистрибуторски търговски дейности (Раздел G на NACE Rev.1), другите части на общи покупки на стоки и услуги са: *Покупки на стоки и услуги, закупени за препродажба в същото състояние, в което са получени* (13 12 0), *Оперативни разходи, свързани със сгради и оборудване* (13 41 0) и *Други оперативни разходи* (13 43 0).

Код: **13 43 0**

Наименование: **Други оперативни разходи**

Определение

Други оперативни разходи например могат да се състоят от разходи за водене на счетоводство, консултации, канцеларски материали, набиране на персонал, застрахователни премии, разходи за колективен транспорт на персонала, разходи за банкови услуги (без плащания по лихви), пощенски и телекомуникационни разходи (телефон, телекс).

Връзка със сметки на предприятията

Други оперативни разходи могат да не бъдат отделени в счетоводните сметки на предприятията. Те са част от *Суровини и консумативи, други външни такси и други оперативни такси*.

Връзка с други променливи

Част от *Общо покупки на стоки и услуги* (13 11 0).

За дистрибуторски търговски дейности (Раздел G на NACE Rev.1), другите части на общо покупки на стоки и услуги са: *Покупки на стоки и услуги, закупени за препродажба в същото състояние, в което са получени* (13 12 0), *Оперативни разходи, свързани със сгради и оборудване* (13 41 0) и *Разходи за продажба* (13 42 0).

Код: **15 11 0**

Наименование: **Брутни инвестиции в материални вещи**

Определение

Инвестиции през референтния период във всички материални вещи. Включват се новите и съществуващите материални вещи, независимо дали са закупени от трети страни или са произведени за собствена употреба (т.е. капитализирано производство на материални вещи), които могат да бъдат използвани повече от една година, включително непроизведени материални вещи, такива като земя. Прагът за продължителността на използване на вещь, която може да бъде капитализирана, може да се увеличи според практиката на водене на счетоводство на компанията, когато тази практика изисква по-голяма продължителност на ползване от едногодишния праг, посочен по-горе.

Всички инвестиции се остойностяват преди (т.е. брутото на) корекцията на стойността и преди изваждането на дохода от разполагаемите средства. Закупените вещи се остойностяват на покупната цена, т.е. включени са такси за транспорт и инсталиране, такси, данъци и други разходи за прехвърляне на собствеността. Материални вещи собствено производство се остойностяват при производствената цена. Вещи, придобити чрез реструктуриране (например сливания, поглъщане, прекратявания, разделяне,) се изключват. Покупки на малки инструменти, които не са капитализирани се включват под текущи разходи.

Включени са и всички допълнения, изменения, подобрения и обновления, които удължават продължителността на нормално ползване или увеличават производствения капацитет на средствата за производство.

Текущите разходи за поддържане се изключват, както и стойността и текущите разходи за средства за производство, използвани по договори за наем и договори за лизинг. Инвестиции в нематериални и финансови активи се изключват.

По отношение на осчетоводяването на инвестициите, при което фактурирането, доставката, плащанията и първата употреба на вещьта може да се осъществи през различни референтни периоди, като следният метод се предлага за тази цел :

Инвестициите се осчетоводяват, когато собствеността се прехвърля на единицата, която възнамерява да ги използва. Капитализираното производство се осчетоводява, когато се произведе. По отношение на регистрирането на инвестициите, които са направени на определени етапи, всяка част от инвестиция следва да бъде записана през референтния период, в който е направена.

На практика това може да не бъде възможно и правилата на счетоводство на предприятието може да означават, че трябва да бъдат направени следните сближавания на метода:

(i) инвестициите се записват през референтния период, в който са доставени,

(ii) инвестициите се записват през референтния период, в който те влизат в производствения процес,

(iii) инвестициите се записват през референтния период, в който те са фактурирани,

(iv) инвестициите се записват през референтния период, в който те се заплащат.

Връзка със сметки на предприятията

Инвестициите не се записват в баланса. Въпреки това, придобиването, прехвърлянето и трансфера на дълготрайни материални активи, както и промяната на стойността на дълготрайните активи са показани в балансовия отчет или пояснителните сведения към сметките.

Материалните стоки се изброяват във фирмените сметки под *Дълготрайни материални активи – недвижими вещи*.

Връзка с други променливи

Брутните инвестиции в материални вещи се базират на:

Брутни инвестиции в земя (15 12 0),

+ Брутни инвестиции в съществуващи сгради и строителство (15 13 0),

+ Брутни инвестиции в строителство и реконструкция на сгради (15 14 0),

+ Брутни инвестиции в машини и оборудване (15 15 0).

Код: **15 12 0**

Наименование: **Брутни инвестиции в земя**

Определение

При тази променлива, в допълнение към земята, се включват подпочвени залежи, гори и води във вътрешността на страната. Когато се купува земя със съществуващи сгради и стойността на двата елемента не е делима, общото се записва под това наименование, ако се прецени, че стойността на земята превишава стойността на съществуващите сгради. Ако съществуващите сгради се оценяват с по-висока стойност от земята, общото се записва под брутни инвестиции в съществуващи сгради и конструкции (15 13 0). Тук е включена и земята подобрена чрез нивелиране, прокарване на тръбопроводи или чрез прокарване на пътеки или пътища. Земята, придобита чрез преструктуриране (такива като сливания, поглъщане, прекратяване, разделяне) се изключва.

Връзка със сметки на предприятията

Инвестициите не се осчетоводяват в баланса като такива. Въпреки това, присъединяванията, прехвърлянията, трансферите и всички дълготрайни материални активи, както и промяната на стойността на дълготрайни материални активи са показани в балансовия отчет или пояснителните сведения към сметките.

Земята не е отделена в списъка на материални активи, включени във фирмените сметки под *дълготрайни материални активи - материални активи - земя и сгради*. Частта, отнасяща се до сградите следва да бъде изключена от това. Част от *плащания по сметка и материални активи в процес на придобиване* следва да бъде взета предвид до толкова до колкото плащанията са свързани със земята.

Връзка с други променливи

Част от *Брутни инвестиции в материални вещи* (15 11 0).

Код: **15 13 0**

Наименование: **Брутни инвестиции в съществуващи сгради и конструкции**

Определение

Инвестициите включват разходите за съществуващи сгради и конструкции, придобити през референтния период. Там, където земя се закупува заедно със съществуващи сгради и стойността на двата елемента не е делима, общото се записва под това наименование, ако се прецени, че стойността на съществуващите сгради надвишава стойността на земята. Ако земята се оценява на по-висока стойност от съществуващите сгради, общото се записва под брутни инвестиции в земя (15 12 0). Покупки на нови сгради, които никога не са били използвани се изключват. Съществуващи сгради и конструкции, придобити чрез реструктуриране (например сливане, поглъщане, прекратявания, разделяне) се изключват.

Връзка със сметки на предприятията

Инвестициите не се осчетоводяват в баланса. Въпреки това, придобиванията, прехвърлянията и трансферите на дълготрайни материални активи, както и промяната на стойността на дълготрайните активи са показани в балансовия отчет или пояснителните сведения към сметките.

Брутни инвестиции в съществуващи сгради и конструкции не са отделени в списъка на материалните активи, включени в счетоводните сметки на предприятията под *Дълготрайни материални активи - материални активи - земя и сгради*. Частта, отнасяща се до земята и строителството и реконструкцията на сградите следва да бъде изключена от това. Част от *плащанията по сметка и дълготрайни материални активи в процес на придобиване* следва да бъдат включени толкова доколкото те са свързани със съществуващи сгради и конструкции.

Връзка с други променливи

Част от *Брутни инвестиции в материални вещи* (15 11 0).

Код: **15 14 0**

Наименование: **Брутни инвестиции в строителство или реконструкция на сгради**

Определение

Тази променлива обхваща разходи по време на референтния период за строителство или преобразуване на сгради. Покупката на нови сгради, които никога не са използвани са включени. Включват се и всички допълнения, реконструкции, подобрения и обновявания, които удължават продължителността на експлоатацията или увеличават производствения капацитет на сградите.

Включват се постоянни инсталации като водопровод, централно парно отопление, климатици, осветление и т.н., както и разходи за строителство, свързани с нефтени кладенци (сондиране), действащи мини, тръбопроводи, електропроводи, газопроводи, железопътни линии, пристанищни съоръжения, пътища, мостове, виадукти, дренажи и други подобрения на терена. Разходите за текущо поддържане се изключват.

Връзка със сметки на предприятията

Инвестициите не се отразяват в балансовия отчет. Въпреки това, придобитите, отписаните и прехвърлени дълготрайни материални активи, както и промяната на стойността на дълготрайните материални активи са показани в балансовия отчет или бележките към сметките.

Брутни инвестиции в строителство и реконструкция на сгради не са отделени в списъка на дълготрайни материални активи, включени в счетоводните сметки на под *дълготрайни материални активи - материални активи - земя и сгради*. Частите, отнасящи се до земята и съществуващите сгради и конструкции следва да бъдат изключени от това. Частта на *плащанията по сметка и дълготрайни материални активи в процес на придобиване* следва да бъдат включени толкова доколкото те са свързани със съществуващото строителство и реконструкция на сгради.

Връзка с други променливи

Част от *Брутни инвестиции в материални вещи* (15 11 0).

Код: **15 15 0**

Наименование: **Брутни инвестиции в машини и оборудване**

Определение

Тази променлива обхваща машини (канцеларски машини и други), специални превозни средства, използвани на закрито, други машини и оборудване, всички машини и лодки, използвани на открито, т.е. мотокари, обществени превозни средства и камиони, както и специални превозни средства от всякакъв вид, лодки, железопътни вагони и т.н., придобити нови или втора ръка по време на референтния период. Машини и оборудване, придобити чрез реструктуриране (например сливания, поглъщания, прекратявания, разделяния) се изключват. Включват се и всички допълнения, изменения, подобрения и обновяване, които удължават продължителността на експлоатацията или увеличават производствения капацитет на тези капиталови стоки. Разходите за текуща поддръжка се изключват.

Връзка със сметки на предприятията

Инвестициите не се осчетоводяват в балансовия отчет. Въпреки това придобиванията, прехвърлянията или трансферите на всички дълготрайни материални активи, както и промяната на стойността на дълготрайните материални активи са показани в балансовия отчет или пояснителните бележки към сметките.

Брутни инвестиции в машини и оборудване са включени в списъка с материалните активи, включени в счетоводните сметки на предприятията под *Дълготрайни материални активи - материални активи - устройства и машини и други приспособления, инструменти и оборудване*. Част от плащанията по сметка и дълготрайни материални активи в процес на придобиване следва да бъдат включени до толкова до колкото те са свързани с машини и оборудване.

Връзка с други променливи

Част от *Брутни инвестиции в материални вещи* (15 11 0).

Код: **15 21 0**

Наименование: **Продажби на материални инвестиционни стоки**

Определение

Продажби на материални вещи включва стойността на съществуващите материални капиталови за производство, продадени на трети страни. Продажбите на материални капиталови стоки за производство се остойностяват при действително получената цена (без ДДС), а не при стойността по книга, след изваждане на всички разходи за прехвърляне на собствеността, направени от продавача. Изключват се корекции на стойността и освобождаване от активите различно от това чрез продажба.

Връзка със сметки на предприятията

Продажбите на инвестиционни стоки не се отразяват в балансовия отчет. Въпреки това придобиванията, прехвърлянията и трансферите на всички дълготрайни материални активи, както и промяната на стойността на дълготрайните активи са показани в балансовия отчет или пояснителните бележки към сметките.

Материални инвестиционни стоки се отнасят за активите, изброени във фирмените сметки под *Дълготрайни материални активи - материални активи*.

Код: **15 31 0**

Наименование: **Стойност на материални вещи, придобити чрез финансов лизинг**

Определение

Чрез финансов лизинг наемателят придобива правото да използва дълготрайни вещи срещу вноски за наеми за предварително определен и продължителен срок. Ако всички

рискове и изгоди, свързани със собствеността, са прехвърлени фактически, но не юридически, от наемодателя на наемателя, лизингът е финансов. При финансовият лизинг, лизинговият период обхваща цялата или по-голямата част от икономическия живот на дълготрайния вещ. В края на лизинговия период наемателят често има възможност да закупи стоката на номинална цена. Ролята на наемодателя е чисто финансова.

Стойността, която се записва, съответства на пазарната стойност на стоката, ако тя е била закупена. Тази стойност се знае в договора по принцип или може да се оцени като се сумира частта на вноските, които покриват възстановяването на капитала. Частта от вноските, съответстващи на плащанията на лихви се изключва.

Тази стойност следва да бъде записана в момента, в който е предоставена на наемателя.

Годишните плащания за стоки, използвани при финансов лизинг следва да бъдат изключени. Стойността на вещите, използвани при лизинг, различен от финансовия лизинг, следва също да бъде изключена.

Връзка със сметки на предприятията

Забележка: Стойността на материалните вещи, придобити чрез финансов лизинг не се посочва в Четвъртата директива. Въпреки това, някои национални счетоводни стандарти позволяват тези вещи да бъдат записани в баланса.

Връзка с други променливи

Забележка: Стойността на материалните вещи, придобити чрез финансов лизинг, не се включва в *Брутни инвестиции в материални вещи* (15 11 0).

Код: **16 11 0**

Наименование: **Брой наети лица**

Определение

Броят наети лица се определя като общият брой лица, които работят в наблюдаваната единица (включително работещите собственици, партньори, които постоянно работят в единицата и неплатени работещи в нея членове на семейството), както и лица, които работят извън единицата, които принадлежат към нея и получават възнаграждение от нея (например търговски представители, персонал по доставките, екипи за ремонт и поддръжка). Той включва лица, които отсъстват за кратък период от време (например отпуск по болест, платен отпуск или специален отпуск) и тези, които са в стачка, но не и тези, които отсъстват за неопределен период от време. Той включва и работниците на непълен работен ден, които се третираат като такива съгласно законодателството на въпросната страна, и които присъстват във ведомостта, както и сезонните работници, начинаещите работници и надомните работници, фигуриращи във ведомостта.

Броят наети лица изключва работната ръка, предоставена на единицата от други предприятия, лица, които извършват ремонтни дейности и поддръжка в анкетираната

единица от името на други предприятия, както и тези, които отбиват задължителна военна служба.

Неплатени работещи в нея членове на семейството се отнася до лица, които живеят със собственика на единицата и постоянно работят за единицата, но нямат трудов договор и не получават определена сума за работата, която изпълняват. Това е ограничено до онези лица, които не са включени във ведомостта на друга единица като тяхна основна заетост.

Забележка: За да се провери сравнимостта на данните е необходимо да се посочи дали доброволците са били включени под това наименование или не.

Връзка със сметки на предприятията

Броят на наетите лица се записва в пояснителните бележки към счетоводните сметки на предприятията (член 43, параграф 8).

Връзка с други променливи

Броят наети лица може да се разбие на *броят служители и (16 13 0) и работниците*, които не получават възнаграждение.

Код: **16 13 0**

Наименование: **Брой на служителите**

Определение

Броят наети лица се определя като онези лица, които работят за един работодател и които имат трудов договор и получават компенсации под формата на надници, заплати, хонорари, парични награди, заплащане на парче или възнаграждение в натура.

Отношения между работодател и наето лице съществуват когато има споразумение, което може да бъде формално и неформално, между едно предприятие и едно лице, обикновено постигано доброволно и от двете страни, според което едно лице работи за предприятието срещу възнаграждение в пари или в натура.

Един работник се разглежда като получаващ надница или заплата в дадена единица, ако той получава надница или заплата от единицата, независимо от това къде се извършва работата (във или извън производствената единица). Един работник от агенция за временна заетост се приема за наето лице на агенцията за временна заетост, а не на единицата (клиента), в която те работят.

По-конкретно за наети лица се считат:

-платени работещи собственици,

-студенти, които имат официален ангажимент, според който те допринасят за производствения процес на единицата срещу възнаграждение и/или образователни услуги,

- служители, наети по договор, специално предназначен за насърчаване на наемането на безработни,

- надомни работници, ако има изричното споразумение, че надомните работници получават възнаграждение на базата на извършената работа и са включени във ведомостта.

Броят на служителите включва работници на непълно работно време, сезонни работници, лица, които са в стачка или в краткосрочен отпуск, но изключва лицата, които са в дългосрочен отпуск.

Броят служители не включва доброволците.

Броят служители се изчислява по същия начин, както и броят на работите, а именно като брой длъжности и се измерва като средно годишно.

Връзка с други променливи

Част от *Брой наети лица* (16 11 0).

Много категории наети лица се водят поотделно

-Брой служители на непълно работно време (16 13 1)

- Брой чираци (16 13 2)

-Брой надомни работници (16 13 5).

Код: **16 13 0**

Наименование: **Брой на служители на непълно работно време**

Определение

Това е разделение на броя на служителите, изчисляван чрез позоваване на броя часове, заработени за седмица, за които им се заплаща; броят часове се отчита спрямо продължителността на това, което се приема за пълна работна седмица в държавата-членка или отрасъла на единицата или самата единица.

Работници на непълно работно време са лица, на които обичайните работни часове са по-малко от нормалните работни часове. Това определение обхваща всички форми на непълно работно време (работа на половин ден, работа за един, два или три дни седмично и т.н.). Броят може да бъде установен на национално, регионално ниво, на ниво промишленост или единица.

Броят на работниците и служителите може да се разбие според седмичния брой работни часове. Броят часове се отчита спрямо продължителността на това, което се приема за стандартна пълна работна седмица в държавата-членка, региона, промишлеността или единицата.

Следва да се отбележи, че докато категорията “служители на пълно работно време” е сравнително хомогенна, същото не може да се каже за категорията “служители на непълно работно време”, тъй като тя може да обхваща между 20% или дори по-малко и 80% или повече от нормалните работни часове на наемащата на работа единица.

Не е възможно да се установи точно разграничение между работа на непълно работно време и работа на пълно работно време поради различната работна практика в различните държави-членки и отрасли на промишлеността.

Следва да не бъдат смесвани наетите лица на непълно работно време (продължителност на седмицата по-малка от нормалната) и непостоянните/сезонните наети лица (които могат да работят на пълно работно време, но за определен кратък период, т.е. временни работници, снимачни екипи и т.н.).

Връзка с други променливи

Част от *Брой работници и служители* (16 13 0).

Код: **16 13 2**

Наименование: **Брой чираци**

Определение

Всички служители, които не участват напълно в производствения процес на единицата, тъй като работят по договор за чираци или поради факта, че те преминават през професионално обучение, което значително намалява производителността им, се включват в тази променлива.

Връзка с други променливи

Част от *Брой служители* (16 13 0).

Код: **16 13 5**

Наименование: **Брой надомни работници**

Определение

Надомните работници са подразделение на наетите лица в наблюдаваната единица, които изпълняват професионалната си дейност у дома си. Следва да бъдат включени само надомни работници, които присъстват във ведомостта за заплати.

Връзка с други променливи

Част от *Брой служители* (16 13 0).

Код: **16 14 0**

Наименование: **Брой служители в еквивалентни единици на заетост на пълно работно време**

Определение

Броят служители, преобразуван в еквиваленти на заетост на пълно работно време(FTE).

Цифрите за броя лица, които работят по-малко от стандартното работно време на лице, работещо целогодишно на пълен работен ден, следва да бъдат преобразувани в еквиваленти на заетост на пълен работен ден спрямо работното време на лицата в единицата, работещи целогодишно на пълен работен ден.

В тази категория се включват лица, които работят по-малко от стандартния работен ден, по-малко от стандартния брой работни дни в седмицата, или по-малко от стандартния брой седмици/месеци в годината. Преобразуването следва да се извърши на базата на брой изработени часове, дни, седмици или месеци.

Връзка с други променливи

Брой *Работни часове, изработени от служителите* (16 15 0) или *Брой на служителите на непълно работно време* (16 13 1) могат да се използват за преобразуването на *Броя на служителите* (16 13 0) в еквиваленти на заетост на пълен работен ден.

Код: **16 15 0**

Наименование: **Брой часове, изработени от служителите**

Определение

Общият брой часове, изработени от работниците на наетите лица представлява съвкупният брой действително изработени часове за продукцията на наблюдаваната единица през референтния период.

Тази променлива изключва часовете, които се заплащат, но не се изработват в действителност, например при годишен отпуск, празници или отпуск по болест. Тя изключва също и обедната почивка и времето за придвижване от дома до работата и обратно.

Включват се действително изработените часове през нормалните работни часове; часове, изработени допълнително към тях; време, което е изразходвано на работното място за такива задачи като подготовка на работното място и време, съответстващо на кратки периоди за почивка на работното място.

Точният брой действително изработени часове не е известен, той може да се прецени на базата на теоретичния брой работни часове и средната норма на отсъствия (по болест, по майчинство и т.н.).

Връзка с други променливи

Броят часове, изработени от работниците и служителите може да се използва при преобразуването на *Брой служители* (16 13 0) в *Брой служители в еквивалентни единици на заетост на пълно работно време*.

Код: **17 32 0**

Наименование: **Брой магазини за продажба на дребно**

Определение

Това е общият брой магазини за продажба на дребно, управлявани от предприятието, собствени или под наем. Магазините се определят като постоянни помещения за продажби, в които клиентите влизат за да направят покупките си. Магазините за продажба на дребно се класифицират в групи 52.1 - 52.5 на NACE Rev.1.

Връзка с други променливи

Част от *Брой местни единици* (11 21 0).

Код: **17 33 0**

Наименование: **Категория търговска площ за магазини за търговия на дребно**

Определение

В допълнение към общия брой магазини за търговия на дребно се добавя и разбивка по клас на търговската площ.

Използват се следните класове:

- по-малко от 120 м²
- от 120 до 399 м²
- от 400 до 999 м²
- от 1000 до 2 499 м²
- от 2500 до 4 999 м²
- от 5000 до 9 999 м²
- 10 000 м² и повече.

Връзка с други променливи

Това е разбивка на *Брой магазини за търговия на дребно* (17 32 0).

Код: **17 33 1**

Наименование: **Търговска площ**

Определение

Търговска площ означава преценена площ на пода на онази част от помещението, която е определена за продажба и излагане на стоки, т.е.

- общата площ, до която клиентите имат достъп, включително пробните,
- площта на щандовете и витрините,
- площта зад щандовете, използвана от продавачите.

Търговската площ не включва офисите, складовите помещения и помещенията за подготовка, цеховете, стълбищата, тоалетните и други стаи за отдих.

Код: **17 34 0**

Наименование: **Брой постоянни пазарни щандове и/или сергии**

Определение

Характеристиката обхваща общия брой на постоянни пазарни щандове и/или постоянни сергии, управлявани от едно предприятие, или собствени или под наем. Обратно на магазините, клиентите обикновено не влизат в търговското помещение на щандовете/сериите, за да направят покупките си. Постоянните пазарни щандове/сергии се класифицират като част от клас 52.62 на NACE Rev.1.

Код: **18 10 0**

Наименование: **Оборот от земеделие, горско стопанство, рибарство и промишлени дейности**

Определение

Частта от оборота, която се получава от дейности, класифицирани в раздели А до F на NACE Rev.1.

Оборот, получен от препродажбата на стоки и услуги, закупени за препродажба в първоначално състояние се изключва.

Връзка със сметки на предприятието

Оборот от промишлени дейности не може да бъде отделен в сметките на предприятието. Той е част от нетния оборот.

Връзка с други променливи

Част от *Оборот* (12 11 0).

Код: **18 11 0**

Наименование: **Оборот от основна дейност на четирицифрено ниво на NACE Rev.1.**

Определение

Частта от оборота, получен от основната дейност на единицата. Основната дейност на единицата се определя съгласно правилата, установени в Регламент № 696/93 на Съвета от 15 март 1993 г. относно статистическите единици за наблюдението и анализа на производствената система в Общността¹.

Включва се оборот, получен от продажбата на стоки и услуги, които са били обект на договор с подизпълнител. Оборот от препродажба на стоки и услуги, закупени за препродажба в първоначалното им състояние се изключва.

Връзка със сметки на предприятията

Оборот от основна дейност на четирицифрено ниво на NACE Rev.1 не може да бъде отделен от сметките на предприятията. Той е част от *нетен оборот*.

Връзка с други променливи

Част от *оборот* (12 11 0).

Код: **18 12 0**

Наименование: **Оборот от промишлена дейност**

Определение

Частта от оборота, получен от дейност, класифицирана в раздели от С до F на NACE Rev.1. Включва се оборот, получен от продажбата на стоки и услуги, които са били обект на договор с подизпълнител. Оборот от препродажба на стоки и услуги, закупени за препродажба в първоначално състояние се изключва.

Връзка със сметки на предприятията

Оборот от промишлена дейност не може да бъде отделен във фирмените сметки. Той е част от *нетен оборот*.

Връзка с други променливи

Част от *оборот* (12 11 0).

¹ ОВ L 76, 30.3.1993 г., стр. 1.

Част от оборот от земеделие, горско стопанство, рибарство и промишлена дейност (18 10 0).

Код: **18 12 1**

Наименование: **Оборот от промишлена дейност без строителство**

Определение

Частта от оборота, получен от дейност, класифицирана в раздели от С до Е на NACE Rev.1.

Включва се оборот, получен от продажбата на стоки и услуги, които са били обект на договор с подизпълнител. Оборот от препродажба на стоки и услуги, закупени за препродажба в първоначално състояние се изключва.

Връзка със сметки на предприятията

Оборот от промишлена дейност без строителство не може да бъде отделен във фирмените сметки. Той е част от нетен оборот.

Връзка с други променливи

Част от *оборот* (12 11 0)

Част от оборот от земеделие, горско стопанство, рибарство и промишлена дейност (18 10 0)

Част от Оборот от промишлена дейност (18 12 0)

Код: **18 12 2**

Наименование: **Оборот от строителни дейности**

Определение

Частта от оборота, получен от дейност, класифицирана в Раздел F на NACE Rev. 1.

Включва се оборот, получен от продажбата на стоки и услуги, които са били обект на договор с подизпълнител. Оборот от препродажба на стоки и услуги, закупени за препродажба в първоначално състояние се изключва.

Връзка със сметки на предприятията

Оборот от строителни дейности не може да бъде отделен във фирмените сметки. Той е част от *нетен оборот*.

Връзка с други променливи

Част от *оборот* (12 11 0).

Част от оборот *от земеделие, горско стопанство, рибарство и промишлена дейност*
(18 10 0)

Част от Оборот от промишлена дейност (18 12 0)

Код: **18 13 0**

Наименование: **Оборот от търговска дейност на закупуване и препродажба**

Определение

Частта от оборота, получен от търговска дейност по закупуване и препродажба на единицата. Това съответства на продажбата на стоки, закупени от единицата от нейно име и за своя сметка и препродадени в същото състояние, в което са били закупени, или след такова етикетиране, опаковане и увиване както обикновено се практикува в дистрибутивните търговски предприятия.

Препродажби от този вид могат да се разбият на:

- препродажби на други търговци, професионални потребители и т.н. (продажби на едро),
- препродажби на домакинства или потребители в малки мащаби (продажби на дребно).

Тези дейности се класифицират в раздел G на NACE Rev.1 (с изключение на поддръжка, ремонт и групи за продажба на едро на базата на такса или договор 50.2, 50.4, 51.1 и 52.7).

Връзка със сметки на предприятията

Оборот от търговски дейности по закупуване и препродажба не може да бъде отделен в сметките на предприятията. Той е част от *нетен оборот*.

Връзка с други променливи

Част от *оборот* (12 11 0).

Код: **18 14 0**

Наименование: **Оборот от посредническа дейност (агенти)**

Определение

Частта от оборота, получен от посредническа дейност на единицата. Това съответства на комисионни върху покупки и продажби, извършени в името и от името на трети страни и подобни дейности.

Тези дейности се класифицират в група 51.1 на NACE Rev.1.

Връзка със сметки на предприятията

Оборот от посредническа дейност не може да бъде отделен в сметките на предприятията. Той е част от *нетен оборот*.

Връзка с други променливи

Част от *оборот* (12 11 0).

Код: **18 15 0**

Наименование: **Оборот от обслужващи дейности**

Определение

Приход от всички предоставени услуги (банкови и застрахователни услуги, бизнес и услуги за гражданите).

Променливата обхваща оборота от обслужващи дейности в резултат от основна или второстепенна дейност; някои обслужващи дейности могат да се извършват от промишлени единици. Тези дейности се класифицират съгласно Раздели от Н до К и от М до О, а също съгласно групи за поддръжка и ремонт 50.2, 50.4 и 52.7 на Раздел G на NACE Rev.1.

Връзка със сметки на предприятията

Оборот от обслужващи дейности без строителство не може да бъде отделен в сметките на предприятията. Той е част от *нетен оборот*.

Връзка с други променливи

Част от *оборот* (12 11 0).

Код: **18 16 1**

Наименование: **Оборот от търговска и посредническа дейност**

Определение

Частта от оборота, получен от търговска дейност по закупуване и препродажба и посредническа дейност на единицата. Това съответства на продажбата на стоки, закупени от единицата от свое име и за своя сметка и препродадени в първоначалното състояние, в което са били закупени, или след такова етикетиране, опаковане и увиване, както обикновено се практикува в дистрибутивните търговски предприятия, както и всички комисионни върху покупки и продажби, извършени в името и от името на трети страни и подобни дейности.

Препродажбите могат да се разбият на:

- препродажби на други търговци, професионални потребители и т.н. (продажби на едро),
- продажби на домакинства или потребители в малки мащаби (продажби на дребно).

Тези дейности са класифицирани в Раздел G на NACE Rev.1 (с изключение на групи за поддръжка и ремонт 50.2, 50.4 и 52.7).

Връзка със сметки на предприятията

Оборот от търговска и посредническа дейност не може да бъде отделен във фирмените сметки. Той е част от нетен оборот.

Връзка с други променливи

Част от *оборот* (12 11 0).

Код: **18 31 0**

Наименование: **Оборот от строителство на сгради**

Определение

Частта от оборота, получен от дейности, класифицирани в Раздел F на NACE Rev.1 и отнасящи се до строителство, класифицирано като сгради при класификация на видовете строителство (КС).

Включва се оборот, получен от продажбата на стоки и услуги, които са били обект на договор с подизпълнител. Оборот от препродажба на стоки и услуги, закупени за препродажба в първоначалното им състояние се изключва.

Връзка със сметки на предприятията

Оборот от строителство на сгради не може да бъде отделен във фирмените сметки. Той е част от нетен оборот.

Връзка с други променливи

Част от *оборот* (12 11 0).

Част от *оборот от земеделие, горско стопанство, рибарство и промишлена дейност* (18 10 0).

Част от *оборот от промишлена дейност* (18 12 0).

Част от *оборот от строителна дейност* (18 12 2).

Код: **18 32 0**

Наименование: **Оборот от гражданско строителство**

Определение

Частта от оборота, получен от дейности, класифицирана съгласно раздел F на NACE Rev.1 и свързан със строителство, класифицирано като гражданско строителство в класификацията на видовете строителство (КС).

Включва се оборот, получен от продажбата на стоки и услуги, които са били обект на договор с подизпълнител. Оборот от препродажба на стоки и услуги, закупени за препродажба в същото състояние се изключва.

Връзка със сметки на предприятията

Оборот от гражданско строителство може да не бъде отделен във фирмените сметки.

Той е част от нетен оборот.

Връзка с други променливи

Част от оборот (12 11 0)

Част от оборот от земеделие, горско стопанство, рибарство и промишлена дейност (18 10 0)

Част от оборот от промишлена дейност (18 12 0)

Част от оборот от строителна дейност (18 12 2).

Код: **20 11 0**

Наименование: **Покупки на енергийни продукти (по стойност)**

Определение

Покупките на всички енергийни продукти през референтния период следва да се включват в тази променлива, само ако за закупени, за да бъдат използвани като гориво. Енергийно продукти, закупени като суровина или за препродажба без преобразуване следва да бъдат изключени. Цифрата следва да бъде дадена само в стойност.

Връзка със сметки на предприятията

Покупки на енергийни продукти не могат да бъдат отделени във фирмените сметки. Те са част от *Суровини и консумативи*.

Връзка с други променливи

Част от общо покупки на стоки и услуги (13 11 0).

Код: **20 21 0 до 20 31 0**

Наименование: **Покупки на енергия по продукти**

- Покупки на каменни въглища
- Покупки на кокс
- Покупки на патентни горива
- Покупки на газьол
- Покупки на тежко течено гориво
- Покупки на други петролни продукти
- Покупки на природен газ
- Покупки на произведен газ
- Покупки на възобновяеми енергийни източници
- Покупки на топлинна енергия
- Покупки на електричество.

Връзка със сметки на предприятията

Покупки на отделни енергийни продукти не може да бъдат отделени от счетоводни сметки на предприятието. Те са част от *Суровини и консумативи*.

Връзка с други променливи

Част от покупки на енергийни продукти (20 11 0).

Код: **21 11 0**

Наименование: **Инвестиции в оборудване и заводи за контрол на замърсяването и специални приспособления против замърсяване (главно оборудване за крайщата на тръбите)**

Определение

Разходи за инвестиции в резултат от действия и дейности, които имат основна цел предотвратяването, намаляването и отстраняването на замърсяването и всякакво друго влошаване на околната среда.

Действия и дейности, които имат благоприятно влияние върху околната среда, но които не спадат към дейности за опазване на околната среда се изключват. Така, от тази област се изключват дейности, които, въпреки че са благоприятни за околната среда на първо място задоволяват технически потребности или вътрешни изисквания за опазване на здравето и безопасността на предприятието. Това ограничение се прилага в повечето случаи за дейностите по рециклиране, класифицирани по NACE 37.00 (рециклиране). Данните, събрани за този отрасъл на промишлеността следва да не бъдат прибавяни към други наименования по NACE (вижте класификация на дейности по опазване на околната среда UNECE/Евростат DOC/CES/822).

Оборудване за крайщата на тръбите се отнася за допълнително техническо съоръжение, което се използва в смисъл на контрол на околната среда. Тези съоръжения работят самостоятелно от или са отделни елементи, добавени към производствените съоръжения, третираят замърсяването, което се произвежда, предотвратяват емисиите или разпространението на замърсители или измерват нивото на замърсяване (мониторинг). Инвестицията се изчислява посредством покупната цена или цената на

строителството на съоръжението, включително цената за проектиране и инсталиране. Покупката на земята, необходима за съоръжението също се включва. Разходи, направени по принцип с цел опазване на здравето и безопасността вътре на работното място следва да бъдат изключени.

Тези инвестиции възникват при такива дейности като намаляване, предотвратяване или третиране на отпадъци или отпадни води, предотвратяване и отстраняване или намаляване на емисии във въздуха, третирането и изхвърлянето на замърсена почва и подпочвени води, предотвратяване или намаляване на нивата на шум и вибрации, запазване на екологични обекти и терени, както и мониторинг на качеството на околната среда и отпадъците.

Връзка със сметки на предприятията

Инвестициите не се отразяват в балансовия отчет. Въпреки това, придобиванията, прехвърлянията и трансферите на дълготрайни материални активи, както и промяната на стойността на дълготрайните активи са показани в балансовия отчет или пояснителните сведения към сметките. Инвестиция за оборудване и заводи за контрол на замърсяването и специални съоръжения за защита от замърсяване се включват, но не се отделят в списъка на материалните активи, включени във фирмените сметки под дълготрайни материални активи - *материални активи*. Консултативният счетоводен форум направи предложение, че тази информация следва да се разгласява.

Връзка с други променливи

Част от *брутни инвестиции в чувствителни стоки* (15 11 0).

Код: **22 11 0**

Наименование: **Общо вътрешни разходи за научноизследователска и развойна дейност**

Определение

Научноизследователската и експериментална развойна дейност включва творческа дейност, предприета на системна основа, за да се увеличат знанията, включително знанията за човека, културата и обществото, и използването на тези знания за разработване на нови приложения.

Вътрешните разходи са всички разходи за научноизследователска и развойна дейност, провеждана в рамките на единицата, независимо от източника на финансиране.

Научноизследователската и развойна дейност трябва да се разграничава от разходите за широк обхват от свързани с нея дейности. Ето защо от разходи за научноизследователска и развойна дейност се изключват:

- разходи за образование и обучение,

- разходи за други научни и технологични дейности (например информационни услуги, изпитване и стандартизация, проучвания за установяване на осъществимостта и други),
- разходи за други промишлени дейности (например промишлени нововъведения, непосочени на друго място),
- разходи за чисто финансови дейности (другата администрация и други косвени обслужващи дейности се включват).

Вътрешните разходи се остойностяват при производствената цена и включват всички оперативни разходи включително разходите за труд и капиталовите разходи.

Връзка със сметки на предприятията

Разходите за научноизследователска и развойна дейност могат, в зависимост от националното законодателство, да бъдат записвани на едно от трите места, движение на нематериални активи, движение на материални активи или оперативни разходи.

Ако, съгласно националното законодателство, разходите могат частично или изцяло да бъдат капитализирани, те се включват в движение на нематериални активи, което е включено във фирмени сметки под *дълготрайни материални активи - нематериални активи - разходи за научноизследователска и развойна дейност*.

Ако, съгласно националното законодателство, те се капитализират само частично или не се капитализират изобщо, текущите разходи са част от *Суровини и консумативи, други външни такси, разходи за персонал и други оперативни разходи*, а капиталовите разходи се включват в движението на чувствителни стоки, включени в сметките на предприятието под *Дълготрайни материални активи - материални активи*.

Код: **22 12 0**

Наименование: **Общ брой персонал, зает с научноизследователска и развойна дейност**

Определение

Научноизследователската и експериментална развойна дейност представлява творческа дейност, предприета на системна основа, за да се увеличат знанията, включително знанията за човека, културата и обществото, и използването на тези знания за разработване на нови приложения.

Следва да бъдат изброени всички лица, пряко ангажирани с научноизследователска и развойна дейност, както и тези, които предоставят преки услуги, например директори по научноизследователска и развойна дейност, администратори и чиновници. Лицата, които предоставят косвено услуги, например персонала на стола за хранене и охраната, следва да бъдат изключени, въпреки че техните работни заплати са включени като режийни разноски при измерване на разходите.

Персоналът нает с научноизследователска и развойна дейност трябва да се разграничава от персонала за широк обхват от свързани с нея дейности. Ето защо от персонал, нает с научноизследователска и развойна дейност се изключват:

- персонал, нает с образование и обучение,
- персонал, нает с други научни и технологични дейности (например информационни услуги, изпитване и стандартизация, проучвания за осъществимостта и т.н.),
- персонал, нает с други промишлени дейности (например промишлени нововъведения и персонал, непоказан на друго място),
- персонал, нает в администрацията и други косвени обслужващи дейности.

Връзка със сметки на предприятията

Общият брой персонал, нает с научноизследователска и развойна дейност може да не бъде отделен в сметките на предприятията. Той е част от брой заети лица, който се записва в пояснителните бележки към фирмените сметки (Член 43, параграф 8).

Връзка с други променливи

Част от брой заети лица (16 11 0).

Код: **23 11 0**

Наименование: **Плащания на подизпълнители**

Определение (за промишлеността - раздели от С до Е на NACE Rev.1)

Плащания на подизпълнители са плащания, направени от единицата на трети страни срещу промишлени стоки и услуги, предоставени като част от договор с подизпълнители, дефиниран както следва:

Две предприятия са обвързани с договор за *подизпълнители когато условия А и Б са спазени едновременно*:

А. Предприятието клиент, наричано още *основна договаряща се страна*, участва в концепцията за продукта, дори частично, като предоставя технически спецификации на предприятието доставчик, наричано още подизпълнител и/или му предоставя материалите, които трябва да бъдат обработени;

Б. Предприятието клиент продава продукта, който е бил предоставен за изпълнение от подизпълнител, или като такъв или като част от по-сложен продукт и поема отговорността за продукта след продажбата.

Забележка: Договарянето само на цвят, размер или каталожен номер не представлява само по себе си техническа спецификация. Производството на продукт по поръчка не означава задължително договаряне с подизпълнител.

Връзка със сметки на предприятията

Плащания на подизпълнители не е задължително да се разглеждат отделно в счетоводството на предприятието. Те могат да бъдат включени в други външни такси и други оперативни разходи.

Връзка с други променливи

Част от общо покупки на стоки и услуги (13 11 0).

Код: **25 11 1**

Наименование: **Процентен дял от оборота за търговци на дребно**

Определение

Дялът на оборота за предприятия за търговия на едро (Раздел 51 на NACE Rev.1) отчетен за търговци на дребно. Този дял съответства на традиционната схема производител → търговец на едро → търговец на дребно → потребител. Отбележете, че дялът се изчислява на базата на оборота от търговските дейности по закупуване и препродажба (18 13 0).

Връзка със сметки на предприятието

Процентен дял от оборота за търговци на дребно може да бъде отделен в сметките на предприятието. Той е част от нетен оборот.

Връзка с други променливи

Част от *Оборот* (12 11 0)

Част от *Оборот от търговски дейности по закупуване и препродажба* (18 13 0)

Забележка: Тази променлива формира заедно с (25 11 2), професионални потребители и (25 11 3) крайни потребители формира една подробна разбивка на *оборот от търговски дейности по закупуване и препродажба* (18 13 0).

Код: **25 11 2**

Наименование: **Процентен дял на оборота за професионални потребители (търговци на едро, други)**

Определение

Дялът на оборота за предприятия за търговия на едро (Раздел 51 на NACE Rev.1), отчетен за професионални потребители (предприятия, институции, държавни органи и т.н.) и търговци на едро. Продажби на търговци на дребно и крайни потребители се изключват. Търговците на едро могат да образуват сложна дистрибуторска мрежа, която обхваща няколко търговци на едро преди крайния потребител.

Отбележете, че дялът от оборота се изчислява на базата на оборота от търговските дейности на закупуване и препродажба (18 13 0)

Връзка със сметки на предприятията

Процентен дял от оборота за професионални потребители може да не бъде отделен в сметките на предприятията. Той е част от *нетен оборот*.

Връзка с други променливи

Част от *оборот* (12 11 0)

Част от *оборот от търговски дейности по закупуване и препродажба* (18 13 0).

Забележка: Тази променлива заедно с (25 11 2), търговци на дребно и (25 11 3) крайни потребители формира подробна разбивка на *оборот от търговски дейности на закупуване и препродажба* (18 13 0).

Код: **25 11 3**

Наименование: **Процентен дял на оборота за крайни потребители**

Определение

Дялът на оборота за предприятия за търговия на едро (Раздел 51 на NACE Rev.1), отчетен за крайни потребители. Този дял съответства на второстепенна дейност на търговците на едро, действащ в качеството на търговец на дребно.

Отбележете, че дялът на оборота се изчислява на базата на оборота от търговските дейности по закупуване и препродажба (18 13 0)

.

Връзка със сметки на предприятията

Процентен дял на оборота до крайни потребители може да не бъде отделен във фирмените сметки. Той е част от *нетен оборот*.

Връзка с други променливи

Част от *Оборот* (12 11 0).

Част от *Оборот от търговски дейности по закупуване и препродажба* (18 13 0).

Забележка: Тази променлива заедно с (25 11 1), търговци на дребно и (25 11 2) професионални потребители формира една подробна разбивка на *оборот от търговски дейности на закупуване и препродажба* (18 13 0).

Код: **25 21 1**

Наименование: **Процентен дял на покупки от търговци на едро и търговски групи**

Определение

Тази характеристика, която също описва мрежата за доставки при търговията на дребно, е едно сближаване, направено от търговеца на дребно за оценка на дела на преки покупки от търговци на едро и чрез търговски групи.

Отбележете, че делът на покупките се изчислява на базата на покупките на стоки и услуги, закупени за препродажба в първоначално състояние, в което са получени (13 12 0).

Връзка със сметки на предприятията

Процентен дял от покупки от търговци на едро и търговски групи може да не бъде отделен във фирмените сметки. Той е част от *суровини и консумативи, други външни такси и други оперативни такси*.

Връзка с други променливи

Част от *общи покупки на стоки и услуги* (13 11 0).

Част от покупки на *стоки и услуги, закупени за препродажба в първоначално състояние, в което са получени* (13 12 0).

Отбележете, че делът на покупките от търговци на едро и търговски групи (25 21 1) и производители (25 21 2) може да не съответства на общо покупки за препродажба (13 12 0). Първите две променливи не включват например покупки от търговци на дребно и покупки на използвани стоки от професионални/частни потребители.

Код: **25 21 2**

Наименование: **Процентен дял на покупки от производители**

Определение

Тази характеристика, както и 25 21 1, описва мрежата за доставки при търговия на дребно. Тя представлява сближаване, направено от търговеца на дребно за оценка на дела на преки покупки от производители.

Отбележете, че делът на покупките се изчислява на базата на покупките на стоки и услуги, закупени за препродажба в първоначалното състояние, в което са получени (13 12 0).

Връзка със сметки на предприятието

Процентен дял на покупки от производители може да не бъде отделен във фирмените сметки. Той е част от *суровини и консумативи, други външни такси и други оперативни такси*.

Връзка с други променливи

Част от общи покупки на стоки и услуги (13 11 0)

Част от покупки на стоки и услуги, закупени за препродажба в първоначалното състояние, в което са получени (13 12 0)

Отбележете, че делът на покупките от търговци на едро и търговски групи (25 21 1) и производители (25 21 2) може да не съответства на общо покупки за препродажба (13 12 0). Първите две променливи не включват например покупки от търговци на дребно и покупки на използвани стоки от професионални/частни потребители.